

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Over puurheid

Wie over de stilte spreekt, verbreekt de stilte. Benoemen is verstoren, zoals een gedicht verdampt tot proza, zodra het wordt toegelicht. En verder.

Wie kan nog in stilte goeddoen, zodra hij publiekelijk is geprezen? Want de stilte komt allereerst voort uit de eigen instelling: goeddoen als wijze van leven, als innerlijke overtuiging, als fatsoen, desnoods een fatsoen zonder illusie, en niet om er een bonus bij weg te slepen.

Zodra de bonus is geaccepteerd, in de zin van een lintje of, pakweg, het eeuwige leven, dan kantelt onmiddellijk de status van het goede. Zeker voor de buitenwacht. Met terugwerkende kracht. Het is geen handeling meer die in zichzelf rustte, maar een middel geworden om iets binnen te halen. Juist voor de eigen integriteit kun je maar beter niet heilig verklaard worden. In elk geval niet vóór de dood.

Zo is argeloze schoonheid veel puurder dan zelfbewuste schoonheid.

Een verliefde jongen die zegt: 'Weet je dat je heel mooie ogen hebt', zou nogal ontuchtend raken als het antwoord luidt: 'Ja, dat is mij al 25 keer verteld.' Ook het meest geroutineerde

meisje kijkt uit naar het antwoord: 'Wat bijzonder dat je dat zegt.'

Het was een warboel aan halve en hele diepzinnigheden die mij tijdens de zitting door het hoofd schoten en die in de eerste plaats mijzelf imponeerden. Ze werden tot leven geroepen door het optreden van mr. Wieteke de Jong en ze draaiden allemaal om de gedachte: hoe kan zoveel puurheid veiliggesteld worden? En om het inzicht dat elk veiligstellen een tegengesteld effect zou hebben.

Een paar maanden geleden had ze de eed afgelegd en nu stond ze als beginnend advocaat een asielzoeker bij, wiens kansen van meet af aan gering waren. De reisagent had mét het leveren van de reis- en identiteitspapieren ook het asielrelaas aan de hand gedaan. Of de asielzoeker had het verhaal ergens opgepikt. Hoe dan ook, het leek weinig authentiek.

Mr. De Jong kon die hele authenticiteit weinig schelen. Hier stond iemand die huis en haard had verlaten om met de pet in de hand in een rijk land enige beschutting te zoeken. Iemand die wordt vervolgd om zijn afwijkende mening wordt wel toegelaten, iemand die te zwak is om zich een mening te vormen, wordt bij de grens teruggestuurd. Aldus mr. De Jong.

Ze had een prachtige, enigszins verlegen, bozigheid over zich, een bescheiden vasthoudendheid, die haar wangen tot in haar hals deden kleuren. Niet de vreemdeling maar het vreemdelingenbeleid zou zich moeten verantwoorden. Haar verhaal, haar verschijning, haar timbre, het waren evenzevele aanklachten. Toen de vreemdeling vervolgens zijn relaas deed, keek zij hem stralend aan. Het ging niet om haar, het ging om hem, dat was duidelijk. Juist omdat zij van zich af wees, kwam zij des te overtuigender over.

Hoeveel puurheid kan een pleidooi verdragen? Hoe kon haar argeloze overtuigingskracht zo lang mogelijk worden bewaard? Door haar te verzoeken argeloos te blijven? Door de vreemdeling gelijk te geven om harentwil? Door haar te behoeden voor de valkuilen van de advocatuur? Door haar een lintje te besparen?

Samen verlieten ze de zaal. De één van meet af aan gevormd door de ruige onvoorspelbaarheid van het leven, de ander ontwapenend het leven tegemoetziend. Hij had, gesteund door duizend ervaringen, zo zijn twijfels. Zij had haar overtuiging.

Het gelijk lag in zijn twijfels, er was geen ontkomen aan, maar de schoonheid lag bij haar.